

Podniky s živočišnou výrobou

Kontaktní pracoviště FADN (Farm Accountancy Data Network) při Ústavu zemědělské ekonomiky a informací každý rok provádí výběrové šetření ekonomiky zemědělských podniků. Výsledky jsou reprezentativní v rámci České republiky. Podle údajů z výběrového šetření za účetní rok 2018 produkce živočišné výroby u podniků specializovaných na chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat zkrmlujících objemnou píci (ZOP) zaznamenala meziročně mírný pokles.

Charakteristika výrobního zaměření

Podniky výrobního zaměření chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat zkrmlujících objemnou píci zastupují v síti FADN podle závěrů Strukturálního šetření ČSÚ celkem 4211 subjektů, které mají v rámci výrobního zaměření podíl na celkovém počtu dobytých jednotek (DJ) v ČR ve výši 16,3 %. Uvedené výrobní zaměření je tak druhým nejpočetnějším v rámci ČR. V šetření FADN bylo v roce 2018 celkem 266 podniků, z toho 48 podniků právnických osob (PPO) a 218 podniků fyzických osob (PFO). V oblastech ANC hospodařilo v roce 2018 celkem 251 podniků, zastupujících v hodnoceném výrobním zaměření podíl ve výši 94,4 %. Ekologickým způsobem

na průměrné výměře výrazně menší, a to 75,4 hektaru.

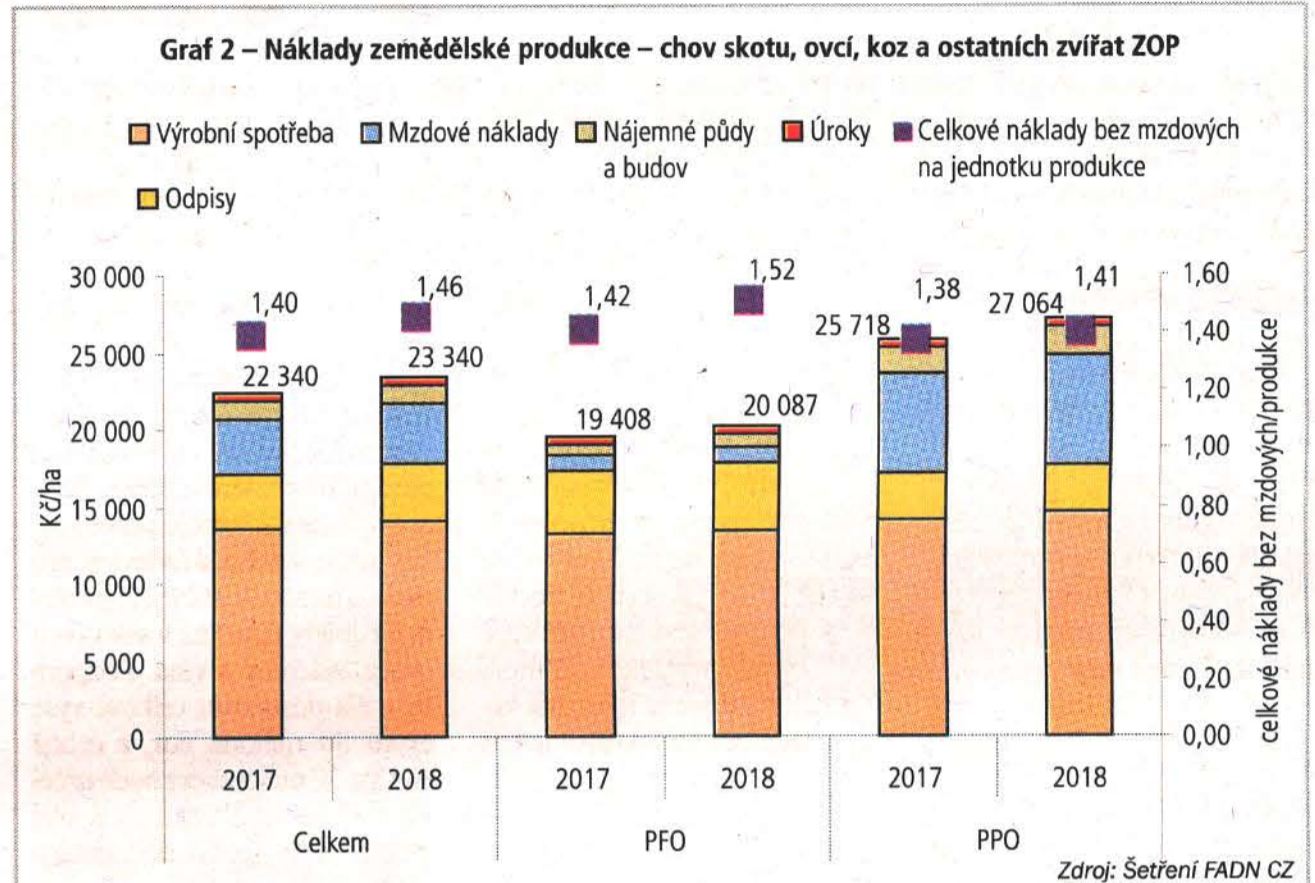
Produkce podniků za rok 2018

Celková produkce sledovaného výrobního zaměření v roce 2018 nezaznamenala výraznou změnu (-0,8 %) a dosáhla hodnoty 13 312 Kč/ha.

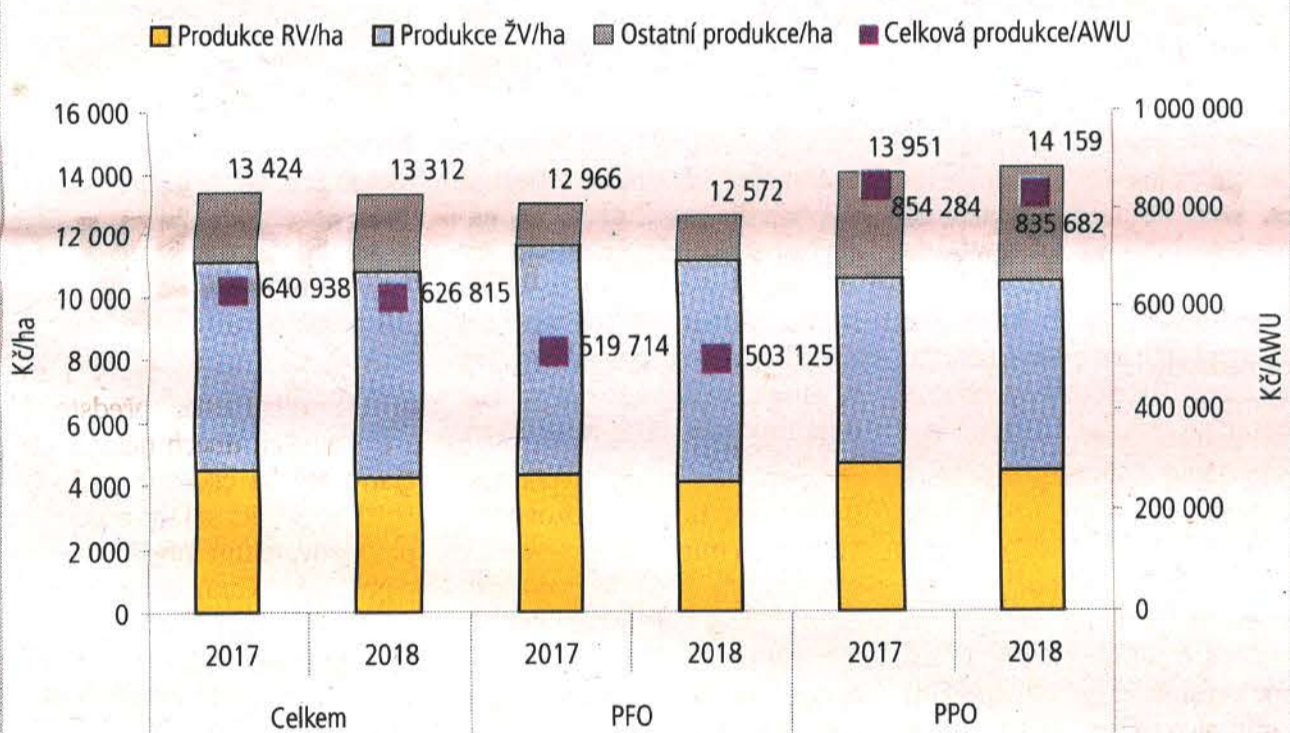
Největší podíl z celkové produkce tvoří živočišná výroba (49,3 %), konkrétně 6565 Kč/ha. Produkce rostlinné výroby se na celkové produkci výrobního zaměření podílí 31,7 %. Ostatní produkce tvoří 19,0 %. Primárním produktem tohoto výrobního zaměření je hovězí a telecí maso s 68,6% podílem na celkové produkci živočišné výroby. Hovězí maso zaznamenalo pokles ceny o 4,5 %, cena za telecí maso se v roce 2018 snížila

a vysoké ceny za nakoupená krmiva měly za následek častější prodej dobytka na porážku i za nižší ceny. Užiteklost u hlavních kategorií skotu meziročně nevykázala významný rozdíl. Kravské mléko a mléčné výrobky z kravského mléka tvoří 16,6 % produkce živočišné výroby, kozi a ovčí mléko a mléčné výrobky 6,5 % produkce živočišné výroby.

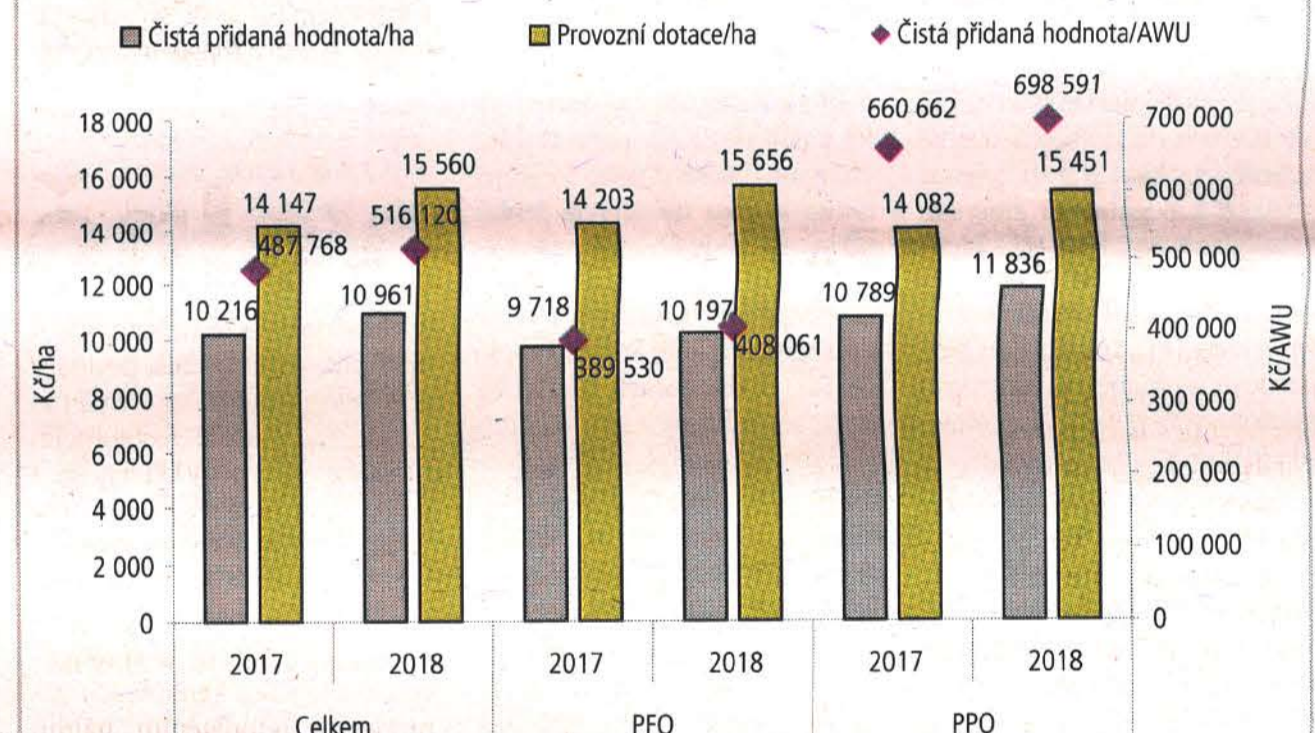
Zásadní podíl na produkci rostlinné výroby má produkce krmiv, která se většinou spotřebují přímo v podnicích, tzn. krmné plodiny a pícniny. Krmné plodiny tvoří 73,5 % celkové produkce rostlinné výroby uvedeného výrobního zaměření. U ostatní produkce jde zejména o prodej zemědělských služeb. Hodnota celkové produkce za rok 2018 ve vyjádření na roční pracovní jednotku AWU

Graf 1 – Hodnota zemědělské produkce – chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat ZOP

Graf 3 – Čistá přidaná hodnota, provozní dotace – chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat ZOP

hospodaření bez souběhu konvenční produkce se v rámci této skupiny zabývá 189 podniků (71 %). Průměrná výměra zemědělské půdy za rok 2018 je u PPO 570,8 hektaru. PFO hospodařily

o 4,6 %. Zhoršené klimatické podmínky v roce 2018, zejména sucho a vysoké teploty, ovlivnily kvalitu i množství objemných krmiv. Nedostatek vlastních krmiv

poklesla o 2,2 % na 626 815 Kč/AWU. Vyšší hodnoty, konkrétně 835 682 Kč/AWU dosahují PPO, u kterých se produkce na pracovníka meziročně snížila také o 2,2 %. U PFO se produkce

na pracovníka snížila o 3,2 % na hodnotu 503 125 Kč/AWU.

Analýza nákladů

Hodnota celkových nákladů za účetní rok 2018 meziročně vzrostla u podniků sledovaného výrobního zaměření o 4,5 % na 23 340 Kč/ha. Rozhodující část celkových nákladů (60 %) představuje výrobní spotřeba tvořená přímými a ostatními věcnými náklady. V roce 2018 došlo ke zvýšení hodnoty výrobní spotřeby u PPO o 3,5 %. U PFO byl zaznamenán nárůst, a to o dvě procenta. Nejvýznamnější položkou přímých nákladů tvoří náklady na vlastní krmiva (44,1 % přímých nákladů). Mzdové náklady přepočtené na hektar se zvýšily meziročně o 10,2 %. Z pohledu hodnocení na placeného pracovníka došlo k nárůstu mzdových nákladů meziročně o 5,4 % na 407 tis. Kč/AWU, což bylo způsobeno zvýšením mzdových nákladů PPO o 6,5 procenta na 428 tis. Kč/AWU placeného pracovníka. Mzdové náklady u PFO byly nižší (o 0,7 %) a dosáhly hodnoty 313 tis. Kč/AWU placeného pracovníka. Pachtovné za placenou připachtovanou půdu celkově vzrostlo o 8,4 % na 1 930 Kč/ha.

Provozní dotace a výsledky hospodaření

Výrobní zaměření chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat zkrmlujících objemnou píci je, v rámci zemědělství ČR vzhledem k výši plateb na ANC a environmentálních dotací, druhým výrobním zaměření s nejvyšším objemem čerpaných podpor. Při porovnání s předchozím rokem došlo v roce 2018 k celkovému nárůstu provozních dotací a podpor vztahovaných na hektar zemědělské půdy o 10,0 % na hodnotu 15 560 Kč/ha. U PPO došlo ke zvýšení o 9,7 % na 15 451 Kč/ha, u PFO byl zaznamenán rovněž nárůst hodnoty provozních dotací, a to o 10,2 % na 15 656 Kč/ha. Důležitým ukazatelem ekonomické efektivity podniků je čistá přidaná hodnota (ČPH). Ve výrobním zaměření chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat zkrmlujících objemnou píci v roce 2018 převyšovala výrobní spotřeba společně s odpisy dosaženou hodnotu produkce, ČPH tak byla tvořena pouze z provozních dotací a podpor. Její ukazatel vzrostl meziročně o 7,3 % na 10 961 Kč/ha. Čistá přidaná hodnota vztahovaná na jednoho pracov-

níka u uvedeného výrobního zaměření vzrostla oproti roku 2017 o 5,8 % na 516 tis. Kč/AWU. Důchod ze zemědělské činnosti v roce 2018 činil 6453 Kč/ha. Tento údaj byl získán odečtením externích faktorů, jako mzdové náklady, pachtovné, či placené úroky, od čisté přidané hodnoty a přičtením investičních dotací. Jeho hodnota meziročně celkově vzrostla o 14,4 %.

Z uvedeného vyplývá, že ekonomická situace, měřená ukazatelem čisté přidané hodnoty v přepočtu na AWU, vykazovala v roce 2018 zlepšení. U hodnoceného výrobního zaměření však došlo v roce 2018 k mírnému poklesu produkce a zvýšení nákladů. Nízká intenzita produkce (hodnota produkce/ha) vyplývá ze skutečnosti, že většina podniků tohoto zaměření hospodaří extenzivním způsobem v režimu ekologického zemědělství. Význam tohoto výrobního zaměření však spočívá také v mimoprodukčních funkcích zemědělství, zejména u ekologických zemědělců.